

ved at diskutere den, saa forekommer det mig, at jeg i de Ytringer, som fremkom fra den ærede 1ste Landstingsmand for 1ste Kreds (Madvig), har en naturlig Opfordring til igjen at tage Ordet. Jeg ønskede ligeoverfor det første Punkt, som den ærede Landstingsmand berørte, nemlig om Kjøbstædernes Stilling ligeoverfor denne Lov, at gjøre opmærksom paa, at det var erkjendt af Kjøbstadkommissionen og udtalt i dens Betænkning, at der ikke ved den forestaaende Reform af Fattigvæsenet var nogen Anledning til at skaffe Kjøbstæderne nogen bedre Stilling end den, de havde. Jeg lægger Vægt paa, at dette er fremkommet fra Kjøbstadkommissionens Side for at gjøre det tydeligt, at der ikke hos den og jeg tør paastaa, heller ikke hos noget Medlem, der var i Kommissionen, har været Tanke om ved en Reform af Fattiglovgivningen at tilvejebringe en bedre Stilling for Kjøbstæderne med Hensyn til Fattigbyrden end den, de allerede havde. Den Stilling, Kjøbstæderne have, er i og for sig, naar man ser hen til de statistiske Opgivelser, noget gunstigere end den, der er tilstede paa Landet. Saaledes som Forholdet var i 1870, var Antallet af Almisfæmde stegte til 22 pro mille i Kjøbstæderne; paa Landet var den derimod 27 pro mille. Udgifterne udgjorde i Kjøbstæderne 2 Rd. pr. Individ og paa Landet androge de 1 Rd. 48 ø pr. Individ. Dette taler altsaa for, at Forholdet til Befolkningen, hvad Almisfæmde angaar, er noget gunstigere i Kjøbstæderne end paa Landet. Men der er en Ytring, som er fremkommen i Dag fra den ærede 1ste Landstingsmand for 1ste Kreds (Madvig) og som ogsaa i et tidligere Foredrag er kommen frem fra det ærede 2det Medlem for 9de Kreds (Estrup). Det er denne Tale om, at Landbefolkningen, som kom ind til Kjøbstæderne, vendte fordærvet tilbage (Estrup: Ja!). Det maa jeg paa det Bestemteste paastaa er urigtigt. Der er ikke Tanke af Sandfærdighed i denne Beskyldning mod Kjøbstæderne, og det vilde da ogsaa være høist unaturligt, om der var det. Spørved skulde Landbefolkningen blive fordærvet i Kjøbstæderne? Forestill de Herrer sig disse Kjøbstæder omkring i Landet som store Stæder, fulde af Fristelser for den uerfarne Ungdom? (Estrup: Ja!) Ja, saa vil jeg bede Dem gaa til Nysted, Stubbejøbing og Særljøbing, og det vilde glæde mig, om De vilde nævne mig alle disse overordentlige Fristelser, som skulde være der for den ufordærvede Landbefolkning, som kommer ind til disse store, af Fristelser opfyldte Kjøbstæder. Nei, det er ikke Tilfældet; de, der komme fordærvede ind til Kjøbstæderne, vende fordærvede tilbage, og de, der komme ufordærvede til Kjøbstæderne, vende tilbage formodentlig med større Dømmelse end den, hvormed de kom ind. Det er nok egentlig Sandheden, men denne Historie, at Kjøbstæderne skulde fordærve Landbefolkningen, er en ren Mytke. Og er Tilstanden da saa meget bedre paa Landet med Hensyn

til Befolkningens Forhold til Fattigvæsenet end i Kjøbstæderne? Jeg har nylig nævnt nogle Tale, som vise, at efter Antallet af Befolkningen er Forholdet daarligere paa Landet end i Kjøbstæderne. Hvad der forøger Fattigbyrden i højere Grad paa Landet end i Kjøbstæderne, er navnlig Antallet af de uægte Jøbbler, som er meget betydelig ude paa Landet, i visse Egne forferdelig stort i Forhold til Kjøbstæderne. Befyldningen afficerer mig ikke saa stærkt, men jeg synes, den skulde modsiges eller i alt Fald vilde jeg dog gjerne høre, ved hvilke Midler disse store Stæder som Nysted og Særljøbing og Stubbejøbing fordærve Landbefolkningen. Den ærede Landstingsmand (Madvig) anvendte et Billede, som var meget morsomt, om hvorledes Mindretallet ved sit Forslag om Jødestedet vilde stavnbinde Befolkningen til bestemte Stæder. Der er nu intet Billede, som jeg synes mindre passer paa dette hele Forsørgelsesprogsmaal end dette Stavnsbaand, da alle Kommunerne jo netop gjerne ville løse ethvert Vaand, gjerne ville slippe for ethvert Vaand. De binde virkelig ikke de Paagældende en Lænke, nei, de gjøre tvertimod Alt, hvad de kunne, for at løse Lænken og flytte dem ud til andre Stæder. Dette Billede ligger saa langt fra, hvad jeg kunde tænke mig vilde passe paa det Forhold, hvorom her er Tale, at det forundrer mig, at det er blevet valgt, men hvad der forundrer mig endnu mere, er, at det kom fra den ærede Landstingsmand, med hvem jeg har den sjældne Ære at være ganske enig i Grundbetragtningen af hele Fattigprogsmaalet, nemlig at Fattigprogsmaalet er en Statsfag. Mindretallet har i sin Betænkning udviklet, at det er en Statsforpligtelse, som skal gjøres gjældende gennem Kommunerne. Men hvorledes kan man da deraf ville hævde Individets Ret til at erhverve Forsørgelsessted paa et bestemt Sted i en bestemt Kommune. Det maa jo være en Statsfag at bestemme, hvor og hvorledes det enkelte Individ, som hjemfalder til Forsørgelse, skal forørges. Naar vi ere enige om, at det er en almindelig Statsforpligtelse, der skal opfyldes, saa maa de Fattiges Ret til at erhverve Forsørgelse i en bestemt Kommune staa i Modstrid dermed. Jeg vil ganske vist erkjende, at det er den dagligdags Opfattelse af Sagen, at en Fattig ved at opholde sig en vis Tid paa et Sted erhverver Ret til at forørges der. Det siger man i daglig Tale; men jeg tror ikke, at det er et egentlig korrekt Udtryk for den Ret, den Fattige har til Forsørgelse. I Sammenhæng dermed var det, at jeg igaar kom til at reise det Spørgsmaal, om det var en rigtig Betragtning, der var gjort gjældende af Uvalgets Flexital, at Kommunens Forpligtelser maa begrundes som en Art Vederlag, den skylder for det Arbejde, for den Virksomhed, for det lange hæderlige Liv, de Fattige der have anvendt. Jeg reiste det Spørgsmaal om disse Betingelser for den største Del af